DOI https://doi.org/10.36059/978-966-397-668-6-3

ЦИФРОВІ ЗМІНИ У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДОСВІДУ УКРАЇНИ ТА КРАЇН БАЛТІЇ

Віротченко С. А.
кандидат філологічних наук, доцент,
декан факультету іноземних мов,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
м. Харків, Україна

Цифрова трансформація стала одним із визначальних чинників розвитку сучасної освіти. Вона охоплює не лише використання цифрових платформ і ресурсів, а й зміни в організації освітнього процесу, педагогічних підходах, управлінні закладами вищої освіти, комунікації та формуванні нових компетентностей. Отже, цифровізацію доцільно розглядати як комплексну трансформацію освітнього середовища.

Для України цифрові технології мають особливе значення, оскільки забезпечують безперервність освітнього процесу, доступ до навчальних ресурсів та взаємодію його учасників. Державна політика у цій сфері передбачає розвиток цифрової інфраструктури, електронного освітнього середовища, цифрової грамотності та використання цифрових рішень для оптимізації освітніх і управлінських процесів [2].

Водночас цифрова трансформація не зводиться до перенесення традиційного навчання в онлайн-середовище. Її важливою складовою є індивідуалізація навчання, формування персональних освітніх траєкторій, гнучкий доступ до контенту та розширення можливостей співпраці. У зв'язку з цим зростає роль цифрової компетентності викладача, яка поряд із технічними навичками передбачає інформаційну грамотність, критичне оцінювання інформації, створення цифрового контенту, цифрову комунікацію та дотримання принципів безпеки [1].

Показовим є досвід країн Балтії. У Литві цифровізація освіти пов'язана з упровадженням інновацій та професійною підтримкою педагогів. Зокрема, проєкт «Цифрова трансформація освіти (EdTech)» спрямований на апробацію цифрових рішень, консультування викладачів і розвиток їхньої цифрової грамотності [4]. У Латвії цифровізація освіти розглядається в контексті ширших суспільних та економічних змін. Серед пріоритетів – доступність і якість освіти, розвиток цифрових ресурсів, удосконалення систем оцінювання, доступ до наукової інформації, а також цифрова безпека. Естонський досвід, своєю чергою, характеризується розвиненою цифровою інфраструктурою, взаємопов'язаністю цифрових систем та орієнтацією на інновації. Особливістю є формування цілісної цифрової екосистеми, у якій поєднуються онлайн- та офлайн-компоненти освіти [3].

Порівняння досвіду України та країн Балтії засвідчує наявність спільних пріоритетів: розвиток цифрових компетентностей, удосконалення інфраструктури, підвищення якості цифрових ресурсів і забезпечення безпеки цифрового середовища. Водночас акценти відрізняються: Україна значною мірою зосереджена на забезпеченні стійкості освітнього процесу та розвитку цифрових платформ, Литва – на підтримці педагогів та інноваціях, Латвія – на доступності й безпеці, Естонія – на розвитку комплексної цифрової екосистеми.

Таким чином, цифровізація вищої освіти є багаторівневим процесом, ефективність якого залежить не лише від технічного забезпечення, а й від професійної готовності викладачів, якості цифрового контенту, доступності технологій та здатності університетів адаптувати освітні й організаційні моделі. Досвід країн Балтії може бути корисним для України у виробленні системних підходів до інтеграції цифрових технологій у вищу освіту.

Література:

1. Колеснікова І. В. Цифровізація освітнього процесу в закладі післядипломної педагогічної освіти. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2020. Вип. 78. С. 117–120.

2. Проект «Цифрова трансформація освіти і науки». URL: https://mon.gov.ua/ua/tag/cifrovatransformaciya-osviti-ta-nauki

3. Burlamaqui, L., Kattel R. Development as Leapfrogging, Not Convergence, Not Catch-up: Towards Schumpeterian Theories of Finance and Development'. Review of Political Economy, 28(2), 2016. P. 270–288.

4. Nacionalinė švietimo agentūra. URL: https://www.nsa.smm.lt/projektai/veikiantys-projektai/projektasskaitmenine-svietimo-transformacija-edtech/

DOI https://doi.org/10.36059/978-966-397-668-6-4

КЕЙС-МЕТОД У ВИЩІЙ ШКОЛІ: ПРАКТИКА ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ

Гамрецька Г. С.
кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри суспільних дисциплін,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
м. Хмельницький, Україна

Сучасна історична та громадянська освіта в Україні орієнтована на розвиток особистості учня через осмислення минулого, сучасного та